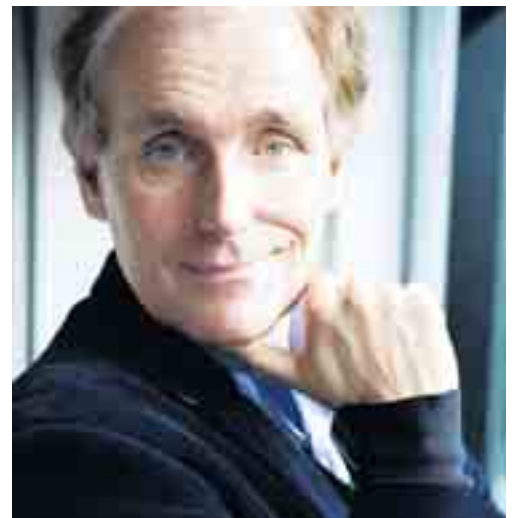

MET ARTHUR JAPIN NAAR DE EXPO 'DANSER SA VIE' IN CENTRE POMPIDOU

Dansen als een god op pointes

In Centre Pompidou in Parijs loopt de expo 'Danser sa vie', over de kruisbestuiving tussen dans- en beeldende kunst. De Nederlandse auteur Arthur Japin beschreef in zijn roman 'Vaslav' de ondergang van de Russische danser en choreograaf Vaslav Nijinski, een van de grondleggers van de moderne dans. Samen gidsen ze ons door meer dan een eeuw dansgeschiedenis.

Arthur Japin © wkb

SARAH VANKERSSCHAEVER

Dat het winter is in Parijs, precies zoals de literatuur het sinds eeuwen zwart op wit beschrijft. Op de hellende kasseivlakte voor de ingang van Centre Pompidou stuwt de wind bezoekers onzichtbaar zacht het museum binnen, een beetje zoals water op zoek gaat naar het laagste punt. Op de allerhoogste verdieping van Centre Pompidou loopt de tentoonstelling *Danser sa vie*, over de gemeenschappelijke interesse van dansers en beeldend kunstenaars voor het bewegende

lichaam. Een glansrol is er weggelegd voor Vaslav Nijinski (1889-1950), de Russische sterdanser en -choreograaf van de Ballets Russes. En dus gaat de Nederlandse auteur Arthur Japin mee de lift in. Statig met de voeten in derde positie naar het schoon verdiep, waar tientallen grootheden van de dans doorheen schilderijen, foto's, video's en sculpturen blijven bewegen tot ze geloven. Want elkeen met de woorden van Friedrich Nietzsche in gedachten: 'Ik kan slechts geloven in een God die weet hoe hij moet dansen.'

De ziel op blote voeten

'Vandaag ga ik u tonen wat het betekent om te scheppen. Iets uit niets te maken.' Hij pakt een stoel en zet die in alle rust neer, midden op het toneel, recht tegenover zijn publiek. 'Ik schenk u een blik in onze ziel. Voor één keer zal ik laten zien hoe wij leven, hoe wij lijden, hoe een kunstenaar creëert.' (Uit 'Vaslav' van Arthur Japin)

Zou het toeval zijn dat dansgrootheden zoals Isadora Duncan, Loïe Fuller en Vaslav Nijinski op de bo-

venste verdieping van Centre Pompidou een plek zo dicht onder het hemeldak krijgen? 'Alles wat weegt, zou licht moeten worden; alles wat lichaam is, danser; alles wat geest is, vogel', zei het hoofdpersonage in Nietzsches boek *Aldus sprak Zarathoestra*. In het dansende lichaam herkennen stervelingen een lichtheid die neigt naar goddelijke genialiteit. Een tentoonstelling als *Danser sa vie* zou dus nooit tot haar recht komen op de begane grond.

'Neen, ik ben zeker niet de enige auteur die zich door de danskunst liet inspireren', schudt Arthur Japin het hoofd. In *Vaslav* beschrijft Japin de ondergang van Vaslav Nijinski, de man wiens revolutionaire choreografieën voor *L'après-midi d'un faune* (1912) en *Le sacre du printemps* (1913) een definitieve breuk betekenden met het ballet zoals men het tot dan toe kende. Dezelfde revolutionaire man die zich op het hoogtepunt van zijn roem in zichzelf terugtrok en de rest van zijn leven - nog 31 jaar - doorbracht zonder te dansen of te spreken, om langzaam waanzinnig te worden. 'Kijk, we lopen meteen op Nijinski af', wijst Japin. De tweede kamer van de expo is gewijd aan de figuur van de faun, een mytholo-

gisch wezen dat half mens, half dier is. 'Het is een van de thema's die de dans en de beeldende kunst gemeenschappelijk hebben. Neem nu de tekening van de decorateur Léon Bakst voor *L'après-midi d'un faune*: zoveel goud, het lijkt er met een fijne patissierspuit op gespoten. Prachtig.' Ook onder meer Rodin en de hedendaagse kunstenaar Matthew Barney, allebei geïnspireerd door de faun, staan in de kamer opgesteld.

Een paar kamers verder hangen twee tekeningen van de hand van Nijinski. 'Het is vreemd om zo'n lange tijd met een figuur in je hoofd te hebben geleefd en dan iets tastbaars van zijn hand te zien. Je wilt het meteen hebben, alsof het je ergens een beetje toebehoort', zegt Japin. 'Het wordt nergens aangegeven in de expo maar je ziet heel goed dat deze tekeningen het werk zijn van een waanzinnige: typisch voor outsiderkunst is dat de hele bladspiegel gevuld is. Elke millimeter wordt benut. Zo zie je hoe een persoon samenvalt met zijn kunst. Nijinski biedt de opletten-de kijker een blik in zijn ziel.' En niet alleen Nijinski. Ook die andere pioniers van de moderne dans, Isadora Duncan en Loïe

'Totentanz der Mary Wigman', 1926-1928, Ernst Ludwig Kirchner. © Wichtrach/Bern, Galerie Henze & Ketterer & Triebold

'Mary Wigman danst "Hexentanz"', 1926. © Wichtrach/Bern, Galerie Henze & Ketterer & Triebold